

The original English version of the call document is the official one, and the only version legally binding. All other languages are machine translations intended to facilitate comprehension of the text and may contain imprecisions. The Commission may not be held responsible for any inaccuracies in these electronically translated versions.

Kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programm

Konkursikutse

Konkursikutse, et edendada kodanikuühiskonna organisatsioonide teadlikkust ELi põhiõiguste hartast, selle suutlikkuse suurendamist ja rakendamist
(CERV-2024-CHAR-LITI)

Version 1.0
20. märts 2024

MUUTUSTE AJALUGU			
Versiooni	Avaldamise kuupäev	Muutmine	Lehekülg
1.0	20.03.2024	▪ Algne versioon.	
		▪	
		▪	
		▪	

EUROOPA HARIDUSE JA KULTUURI RAKENDUSAMET (EACEA)

EACEA.B – loovus, kodanikud, ELi väärtused ja ühisoperatsioonid
EACEA.B.3 – Kodanike ja ELi väärtused

KONKURSIKUTSE

SISSEJUHATUS

0. Introduction	4
1. Background.....	5
2. Objectives — Themes and priorities — Activities that can be funded — Expected impact	6
Objectives	6
Themes and priorities (scope)	7
Activities that can be funded (scope).....	10
Expected impact.....	13
3. Available budget.....	16
4. Timetable and deadlines	16
5. Admissibility and documents	17
6. Eligibility.....	18
Eligible participants (eligible countries).....	18
Consortium composition	19
Eligible activities.....	19
Geographic location (target countries).....	19
Duration	19
Project budget.....	19
Ethics and EU values	20
7. Financial and operational capacity and exclusion.....	20
Financial capacity	20
Operational capacity	21
Exclusion	21
8. Evaluation and award procedure	22
9. Award criteria.....	23
10. Legal and financial set-up of the Grant Agreements.....	24
Starting date and project duration	24
Form of grant, funding rate and maximum grant amount.....	25
Budget categories and cost eligibility rules.....	25
Reporting and payment arrangements.....	26
Prefinancing guarantees	27

Certificates	27
Liability regime for recoveries	27
Provisions concerning the project implementation	27
Other specificities	28
Non-compliance and breach of contract	28
11. How to submit an application.....	28
12. Help	29
13. Important	30

0. Sissejuhatus

See on projektikonkurss ELi **meetmetoetuste** andmiseks liidu väärtuste valdkonnas **kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi raames**. ELi rahastamisprogrammi reguleeriv raamistik on sätestatud järgmiste õigusaktidega:

- Määrus 2018/1046 ([ELi finantsmäärus](#))
- alusakt (kodanike, võrdõiguslikkuse, võrdõiguslikkuse ja väärtuste [määrus](#)¹2021/692).

Projektikonkurss kuulutatakse välja kooskõlas 2023.–2024. aasta tööprogrammiga² ning seda haldab **Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet (EACEA)** (edaspidi „amet“).

Konkursikutse hõlmab järgmisi **teemasid, mis esindavad viit projektikonkursi prioriteeti**:

CERV-2024-CHAR-LITI-CHARTER (1. teema): Suutlikkuse suurendamine ja teadlikkuse suurendamine ELi põhiõiguste hartast;

CERV-2024-CHAR-LITI-CIVIC (2. teema): Õiguste ja väärtuste edendamine, suurendades kodanikuühiskonna tegutsemisruumi;

CERV-2024-CHAR-LITI-LITIGATION (3. teema): Strateegilised kohtuvaidlused;

CERV-2024-CHAR-LITI-SPEECH (4. teema): ELi väärtuste ja õigustekaitsemine, võideldes vaenukõne ja vaenukuritegude vastu;

CERV-2024-CHAR-LITI-WHISTLE (5. teema): Rikkumisest teatajate kaitset soodustava keskkonnatoetamine.

Iga projektikonkursi raames esitatav projektitaotlus peab käsitlema ainult üht neist teemadest. Kui taotlejad soovivad kandideerida mitmele teemale, peavad nad iga teema kohta esitama eraldi taotluse.

Palume Teil hoolikalt lugeda **konkursikutse dokumente**, eelkõige käesolevat konkursikutse dokumenti, toetuslepingu näidist, [ELi rahastamis- ja hankeportaali veebijuhendit](#) ning [ELi toetuste üldkogust – selgitustega toetusleping](#).

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/692, millega luuakse kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programm (ELT L 156, 5.5.2021, lk 1).

² Komisjoni 1. detsembri 2022. aasta rakendusotsus C(2022) 8588 final, milles käsitletakse 2023.–2024. aasta tööprogrammi vastuvõtmist ning kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi rakendamise rahastamisotsust.

Need dokumendid annavad selgitusi ja vastuseid küsimustele, mis teil võivad tekkida taotluse koostamisel.

- [konkursikutse dokument](#) kirjeldab:
  - taust, eesmärgid, kohaldamisala, rahastatavad tegevused ja eeldatavad tulemused (punktid 1 ja 2)
  - ajakava ja olemasolev eelarve (punktid 3 ja 4)
  - vastuvõetavuse ja rahastamiskõlblikkuse tingimused (sealhulgas kohustuslikud dokumendid; ja 6. jagu)
  - finants- ja tegevussuutlikkuse ning välistamise kriteeriumid (punkt 7)
  - hindamis- ja otsustusprotsess (punkt 8)
  - Hindamiskriteeriumid (punkt 9);
  - toetuslepingute õiguslik ja rahaline ülesehitus (punkt 10)
  - kuidas taotlust esitada (punkt 11)
- [veebijuhendis](#) kirjeldatakse järgmist:
  - protseduurid konkursikutsete registreerimiseks ja esitamiseks veebis ELi rahastus- ja hankeportaali („portaal”) kaudu.
  - soovitused taotluse ettevalmistamiseks
- [iga-aastases üldkogus – selgitustega toetusleping](#) sisaldab järgmist:
  - üksikasjalikud märkused toetuslepingu kõigi sätete kohta, millele peate toetuse saamiseks alla kirjutama (*sealhulgas kulude rahastamiskõlblikkus, maksegraafik, lisakohustused jne*).

Samuti soovitatakse teil külastada rahastamis- [ja hankevõimaluste](#) portaali ning õiguste, võrdõiguslikkuse ja [kodakondsuse programmi tulemuste veebilehte](#), et tutvuda varem rahastatud projektide loeteluga.

1. Tausta

Euroopa Liidu põhiõiguste hartasse (edaspidi „harta”) on koondatud suur hulk põhiõiguseid ning selles kinnitatakse, et Euroopa Liit on rajatud sellistele väärtustele nagu põhiõigused, demokraatia ja õigusriik. Harta siduv olemus on võimaldanud ELi õiguskorral kujuneda põhiõiguste kaitse valdkonnas suunanäitajaks.

Harta kohaldamise parandamiseks ja üldsuse teadlikkuse suurendamiseks esitas Euroopa Komisjon 2020. aastal **strateegia põhiõiguste harta kohaldamise tugevdamiseks (edaspidi „harta strateegia”³)**. Harta strateegias kinnitas komisjon oma kavatsust toetada harta kasutamist ja sellest teadlikkust kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi kaudu. See kinnitas, et suutlikkuse suurendamine on keskse tähtsusega, et aidata kodanikuühiskonna organisatsioonidel ja õiguste kaitsjatel inimesi paremini kasutada oma põhiõigusi. Lisaks kutsus komisjon liikmesriike üles edendama inimeste teadlikkust oma põhiõigustest ja sellest, kuhu pöörduda, kui nende õigusi rikutakse, eelkõige kohalike osalejate mõjuvõimu suurendamise kaudu.

---

³ COM(2020) 711.

Harta strateegia raames võttis komisjon kohustuse toetada kodanikuühiskonna osalejate jaoks soodsat keskkonda, sealhulgas suurendades rahastamisvõimalustega seotud jõupingutusi. Vastavalt harta kohaldamist käsitlevale 2022. aasta aruandele, milles keskenduti *edukale kodanikuühiskonna tegutsemisruumile põhiõiguste kaitsmisel ELis*⁴, algatas komisjon 2023. aastal rea poliitilisi dialooge, milles osalesid kodanikuühiskond ja riikide ametiasutused. 2023. aasta soovitusel kodanike ja kodanikuühiskonna organisatsioonide avaliku poliitika kujundamises osalemise ja nende tõhusa osalemise edendamise kohta rõhutatakse⁵ veelgi, kui oluline on, et liikmesriikide ametiasutused looksid kodanikuühiskonna ja inimõiguste kaitsjate jaoks soodsa keskkonna.

Kodanikuühiskonna organisatsioonide roll põhiõiguste kaitsmisel ELis on ülioluline ka vaenukõne ja vaenukuritegude vastases võitluses. Vaenukõne ja vaenukuriteod on ELis viimastel aastatel murettekitavalt sagenenud. COVID-19 pandeemia, Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ja viimasel ajal Gaza konflikt on aidanud kaasa edasisele polariseerumisele ning rassistlike, ksenofoobsete, antisemiitlike ja sallimatute kõnede ja vandenõuteooriate levikule. Vihakõne, eelkõige internetis, ning vihast ajendatud rünnakud ja vägivald tegelikus elus on sageli pidevad. Vaenukõne ja vaenukuritegude vastases võitluses osalevad kodanikuühiskonna organisatsioonid puutuvad sageli tõsiselt kokku ähvarduste ja rünnakutega, eelkõige internetis. Eriti kiireloomulised on meetmed nende kübervastupidavusvõime suurendamiseks. Vaenukõne ja vaenukuritegudega tegelemine, tõhustades koostööd kodanikuühiskonna ning avaliku sektori asutuste ja muude sidusrühmade vahel, on keskse tähtsusega põhiõiguste (õigus sõnavabadusele, õigus väärikusele ja mittediskrimineerimisele) kaitsmisel ning tervete ja pluralistlike demokraatlike riikide kaitsmisel.

Kodanikuühiskonnal on oluline roll ka direktiivi 1937/2019 (liidu õiguse rikkumisest teatavate isikute kaitse kohta) (edaspidi „rikkumisest teatamise direktiiv“) nõuetekohase rakendamise toetamisel. Rikkumisest teatajate teated suurendavad läbipaistvust ja vastutust ning on liidu ja liikmesriigi õiguse täitmise tagamise ahela oluline osa, kuna need annavad ametiasutustele teavet, mille tulemuseks on rikkumiste tõhus avastamine, uurimine ja nende eest süüdistuse esitamine. Rikkumistest teatamisel kasutavad rikkumisest teatajad oma õigust sõnavabadusele, mis on sätestatud harta artiklis 11. Kodanikuühiskonna organisatsioonidel võib olla oluline roll selle tagamisel, et potentsiaalsed rikkumisest teatajad saavad teatada kättemaksu kartmata, et rikkumisest teatajate teadete käsitlemise eest vastutavad isikud on asjakohaselt koolitatud, suurendatakse üldsuse teadlikkust ning nad saavad rikkumisest teatajaid nõustada ja toetada.

2. Eesmärgid – teema ja prioriteedid – tegevused, mida saab rahastada – eeldatav mõju

Eesmärgid

Kaitsta, edendada ja suurendada teadlikkust põhiõigustest, andes rahalist toetust kodanikuühiskonna organisatsioonidele, kes tegutsevad kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja riikidevahelisel tasandil nende õiguste edendamisel ja kasvatamisel, tugevdades seeläbi ka liidu väärtuste kaitset ja edendamist ning õigusriigi põhimõtte austamist ning aidates kaasa demokraatlikuma liidu, demokraatliku dialoogi, läbipaistvuse ja hea valitsemistava ülesehitamisele.

Käesoleva konkursikutsega toetatakse mitut ELi poliitilist algatust, sealhulgas: strateegia põhiõiguste harta kohaldamise tugevdamiseks ELis, Euroopa demokraatia tegevuskava, soovitus kodanike ja kodanikuühiskonna organisatsioonide avaliku

⁴ COM/2022/716.

⁵ C(2023) 8627 final

poliitika kujundamise protsessidesse kaasamise ja nende tõhusa osalemise edendamise kohta, ühisteatis „Vaekusele ei pöörata: ühtne Euroopa vihkamise vastu“, teatises „Kaasavam ja kaitsvam Euroopa: ELi kuritegude loetelu laiendamine vaenukõnele ja vaenukuritegudele“, komisjoni teatis rikkumisest teatajate kaitse tugevdamise kohta ELi tasandil, õigusriigi olukorda käsitlevad aruanded, aastaaruanded ELi põhiõiguste harta kohaldamise kohta ning komisjoni soovitus, milles käsitletakse avalikus elus osalevate ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate kaitsmist ilmselgelt põhjendamatute või kuritarvituslike hagide eest (üldsuse osalemise vastased strateegilised hagid).

Teemad ja prioriteetid (kohaldamisala)

Käesoleva konkursikutsega edendatakse õigusi ja väärtusi, suurendades eelkõige kodanikuühiskonna organisatsioonide suutlikkust ja teadlikkust hartast ning viies ellu tegevusi harta järgimise tagamiseks. Projektid võivad olla riiklikud või riikidevahelised. Eriti innustatakse riikidevahelisi projekte.

Igas projektikonkursi raames esitatavas projektitaotluses tuleb käsitleda ainult üht konkreetset prioriteeti esindavatest teemadest:

1. Suutlikkuse suurendamine ja teadlikkuse suurendamine seoses ELi põhiõiguste hartaga

Harta strateegias rõhutatakse, kui oluline on tugevdada harta kohaldamist liikmesriikides teadlikkuse suurendamise ja suutlikkuse suurendamise algatuste kaudu. Sellest tulenevalt on selle prioriteedi alla kuuluvate projektide eesmärk suurendada asjaomaste osalejate teadmisi põhiõiguste kohta. Tuginedes kodanikuühiskonna organisatsioonide ja inimõiguste kaitsjate kesksel rollile, võiksid rahastatud projektid partneritena (kaastaotlejad) kaasata riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi, et toetada ühiseid suutlikkuse suurendamist ja teadlikkuse suurendamise jõupingutusi.

Selle prioriteedi raames rahastatavad projektid võiksid käsitleda suutlikkuse suurendamise ja teadlikkuse suurendamise vajadusi **seoses hartaga üldiselt** või keskenduda **ühlele või mitmele** alljärgnevale teemale:

- *Hartas sätestatud õigused ja teadlikkus harta kohaldamisalast*⁶. *Harta artikli 51 kohaselt kohaldatakse hartat liikmesriikide suhtes ainult siis, kui nad kohaldavad liidu õigust. Võttes arvesse selle õigusakti konkreetset kohaldamisala, erinevalt rahvusvahelistest inimõigustealastest lepingutest, ning arvestades, et Euroopa Liidu Kohtu praktikas on üha rohkem viiteid hartale, on konkreetne vajadus edendada arusaamist sellest, millal hartat kohaldatakse, st millal ELi õigust rakendatakse, ja hartas sätestatud põhiõigustest. Asjaomased projektid võiksid seega keskenduda harta kohaldamisalale ja/või harta individuaalse õiguse ja/või mitme õiguse sisule.*
- *Põhiõiguste kaitsmine digitaalajastul. 2021. aasta harta aruande (põhiõiguste⁷ kohta digiajastul) järelmeetmete võtmiseks on prioriteedi eesmärk kaitsta põhiõigusi, tugevdades vastutust automatiseerimise kasutamise eest seal, kus õigused on kaalul. See hõlmab lähenemisviise kallutatuse ja mitmekordse/läbipõimunud diskrimineerimisega tegelemiseks ja nende vastu võitlemiseks, mis põhinevad soolisel ja muudel alustel, sealhulgas etnilisel ja rassilisel päritolul, mille on põhjendanud või süvendanud **tehisintellektisüsteemide kasutamine**. Projektide eesmärk võiks olla töötada välja suunised (sealhulgas meetmed, millega tagatakse sootundlik rakendamine), tehnilised võrdlusalused ja vahendid, sealhulgas algoritmiauditite*

⁶ Artikliga 45 seotud projektid võivad hõlmata liikumis- ja elukohavabadust, nagu on varem sätestatud Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingus.

⁷ https://ec.europa.eu/info/files/2021-annual-report-application-charter-fundamental-rights_en

jaoks⁸. Projektide puhul eeldatakse, et taotleja valitud valdkonnas töötatakse välja konkreetne vahend või võrdlusaluste protsess, mis on põhiõiguste seisukohast tõendatud, ilma et oleks ette nähtud töövahendi valdkonda või liiki (nt tarkvara, võrdlusandmete kogum, simulatsioonikeskkond, menetlus).

2. Õiguste ja väärtuste edendamine, suurendades kodanikuühiskonna tegutsemisruumi

Kooskõlas harta strateegiaga ja jätkuna harta 2022. aasta aruandele eduka kodanikuühiskonna tegutsemisruumi kohta põhiõiguste kaitsmisel ELis ning 2023. aasta seminaride ja lõppkonverentsi järeldustele peaksid selle prioriteedi alla kuuluvad projektid edendama õigusi ja väärtusi, andes kodanikuühiskonna osalejatele võimaluse teha programmiga hõlmatud valdkondades koostööd kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil. Projektid peaksid samuti aitama luua suhtluskanali ELi tasandiga, et anda aru kodanikuühiskonna tegutsemisruumi olukorrast oma riigis ja väljendada oma muresid.

Täpsemalt võiks projektidega luua süstemaatilise ja tervikliku järelevalvesüsteemi, et korrapäraselt ja järjepidevalt jälgida keskkonda, milles kodanikuühiskonna organisatsioonid töötavad riiklikus kontekstis, tuginedes Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti näitajatele kodanikuühiskonna tegutsemisruumi ahenemise⁹ ja siseorganisatsioonide andmete kohta,¹⁰ eelkõige kodanikuühiskonna organisatsioonide ja inimõiguste kaitsjate põhiõiguste rikkumiste kohta.

Projektidega võiks toetada ja tõhustada ka kodanikuühiskonna organisatsioonide, nende liikmete ja inimõiguste kaitsjate kaitset, kes töötavad rünnaku all olevate ELi väärtuste kaitsmise ja edendamise nimel, sealhulgas hõlbustades juurdepääsu sihtotstarbelistele tugiteenustele. Seega võivad need aidata tugevdada ka kodanikuühiskonna osalejate vastupanuvõimet rünnakutele, sealhulgas küberohtudele, ning nende suutlikkust kasutada täielikult ära koondunud meedia võimalusi viia digikeskkonnas ellu tõhusaid, nähtavaid ja mõjusaid toetusmeetmeid.

Riikidevahelisi partnerlusi, mis pakuvad partneritele võimalusi üksteiselt õppimiseks mitmes ELi liikmesriigis, innustatakse eriti kandideerima, samuti asjaomaste riikliku tasandi osalejate võrgustikke, nagu riiklikud inimõigustega tegelevad asutused, võrdõiguslikkust edendavad asutused, ombudsmanid ja riiklikud harta teabekeskused.

3. Strateegilised kohtuvaidlused

Strateegilised kohtuvaidlused, mis hõlmavad hartas sätestatud õigusi, aitavad kaasa ELi õiguse ühtsemale rakendamisele ja kohaldamisele ning üksikisikute põhiõiguste jõustamisele.

Strateegilised vaidluspooled on hartast tulenevate õiguste edendamise ja kaitse edendamisel keskse tähtsusega ning toetada tuleks nende suutlikkuse suurendamist ja eriteadmisi harta kohta ning selle kohta, kuidas töötada välja strateegiline lähenemisviis juhtumitele. Sellega seoses on väga oluline toetada ja abistada ohvreid kodanikuühiskonna organisatsioonide, inimõigustega tegelevate riiklike asutuste ning võrdõiguslikkust edendavate asutuste ja ombudsmani institutsioonide poolt.

Selle prioriteedi alla kuuluvad projektid peaksid koolituse, teadmiste jagamise ja heade tavade vahetamise kaudu tugevdama kodanikuühiskonna organisatsioonide ja

⁸ Algoritmiauditite eesmärged ja teatavaid lähenemisviise on selgitatud aadressil: <https://foundation.mozilla.org/en/blog/its-time-to-develop-the-tools-we-need-to-keep-algorithms-accountable/>

⁹ <https://fra.europa.eu/en/themes/civil-society>

¹⁰ <https://monitor.civicus.org/>

inimõiguste kaitsjate, samuti praktikute, õigustöötajate ja sõltumatute inimõigustega tegelevate asutuste teadmisi ja suutlikkust tõhusalt osaleda kohtuvaidlustes riiklikul ja Euroopa tasandil ning parandada õiguskaitse kättesaadavust ja ELi õigusest, sealhulgas hartast tulenevate õiguste jõustamist.

Selle prioriteedi alla kuuluvad projektid võivad hõlmata ka keskendumist ilmselgelt põhjendamatute või kuritarvituslike hagide vastu, mis on suunatud avalikus elus osalevate ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate vastu (üldsuse osalemise vastased strateegilised hagid).

4. ELi väärtuste ja õiguste kaitsmine vaenukõne ja vaenukuritegude vastu võitlemise kaudu

Kõik vihkamise vormid ja ilmingud ei ole kooskõlas ELi väärtuste ja põhiõigustega, mis on sätestatud aluslepingu artiklis 2 ja hartas. Vihkamine mõjutab üksikuid ohvreid ja rühmi, millesse nad kuuluvad, tekitab ühiskondlikku polariseerumist ja vaigistab paljusid elanikkonnarühmi, nõrgendades pluralismi ja õõnestades lugupidavaid avalikke demokraatlikke arutelusid. Veebimaailm on võimendanud vaenukõne negatiivset mõju. Vihakuriteod rikuvas otseselt ohvrite põhiõigust väärikusele, võrdsusele ja mittediskrimineerimisele. Seetõttu on vaenukõne ja vaenukuritegude vastu võitlemine oluline osa komisjoni tegevusest ELi väärtuste edendamisel ja harta järgimise tagamisel.

ELi tasandil nõutakse nõukogu 2008. aasta raamotsuses vaenukõne ja vaenukuritegude teatavate vormide kriminaliseerimist. Samuti võttis komisjon 2021. aasta detsembris vastu teatise, milles kutsus Euroopa Liidu Nõukogu üles laiendama ELi tasandil kriminaliseerimise õiguslikku alust muudele vaenukõne ja vaenukuritegude vormidele, mis lähevad kaugemale raamotsusega juba hõlmatud rassistlikest ja ksenofoobsetest alustest.

Viimasel ajal on ELis murettekitavalt saenenud vaenukõne ja vaenukuriteod, sealhulgas füüsilised ja veebipõhised rünnakud, mis on suunatud eelkõige juudi ja moslemi kogukondade vastu Euroopas. Ühisteatise „Vahale kohta ei ole“ kinnitatakse kindlat pühendumust ELi jõupingutuste suurendamisele, et võidelda vihkamise vastu kõigis selle vormides, tugevdades meetmeid eri poliitikavaldkondades.

Nagu teatise tunnistatakse, on kodanikuühiskonna organisatsioonidel oluline roll vaenukõne ja vaenukuritegude vastases võitluses, kaitstes ja edendades seeläbi põhiõigusi. Selle prioriteedi alla kuuluvate projektide eesmärk peaks olema võimaldada kodanikuühiskonna organisatsioonidel luua koostöömehhanismid riigiasutustega, eelkõige selleks, et toetada vihakõne ja vaenukuritegude ohvritele; ning toetada õiguskaitset, sealhulgas koolituste või andmekogumismeetodite ja -vahendite kaudu. Projektides tuleks keskenduda ka tegevustele, mille eesmärk on võidelda internetis leviva vihakõne vastu, sealhulgas IT-ettevõtetele sisu edastamisele, narratiivide ja teadlikkuse suurendamise kampaaniate kavandamisele ning haridustegevusele, et lahendada internetis leviva vihakõnega seotud ühiskondlikke probleeme.

5. Rikkumisest teatajate kaitset soodustava keskkonna toetamine

Väärtuste ja õiguste liit põhineb ka tõhusatel õiguskaitstesüsteemidel ning liidu õiguse rikkumiste tõhusal avastamisel, uurimisel ja nende eest vastutusele võtmisel. Toetatakse soodsas keskkonnas loomist liidu õiguse rikkumistest teatamiseks ja nendest teavitamiseks, eelkõige suurendades suutlikkust **rikkumisest teatajate kaitse direktiivi (direktiiv (EL) 2019/1937)** tõhusaks kohaldamiseks. Käesoleva direktiiviga nähakse ette kohustus luua asutusesisesed ja -välised teatamiskanaliid, range kohustus säilitada rikkumisest teatava isiku konfidentsiaalsus ning ranged survemeetmete eest kaitsmise standardid ja õiguskaitsevahendid rikkumisest teatajatele, kes teatavad ELi

õiguse rikkumisest paljudes peamistes poliitikavaldkondades, edendades seeläbi õigusriigi ja demokraatia põhiväärtusi ning harta artiklis 11 sätestatud õigust sõnavabadusele.

Kodanikuühiskonna organisatsioonidel on oluline roll nende õiguslike standardite tõhusa rakendamise tagamisel. Selle prioriteedi projektidega tuleks toetada ja kaitsta rikkumisest teatajaid ning suurendada riiklike ametiasutuste ja õiguspraktikute suutlikkust, et tagada rikkumisest teatajate kaitseks piisavad õiguskaitsevahendid.

Rahastatavad tegevused (kohaldamisala)

Hõlmata võib järgmisi tegevusi:

1. Suutlikkuse suurendamine ja teadlikkuse suurendamine seoses ELi põhiõiguste hartaga

- Teadlikkuse suurendamise ja suutlikkuse suurendamise meetmed, mille eesmärk on suurendada eelkõige kodanikuühiskonna organisatsioonide, aga ka inimõiguste kaitsjate ja teiste peamiste partnerite teadmisi harta kasutamise, eelkõige selle kohaldamisala ja selles sisalduvate õiguste kohta;
- Hõlbustada koostööd kodanikuühiskonna organisatsioonide ja teiste peamiste osalejate vahel harta jõustamisel, nagu riiklikud inimõigustega tegelevad asutused, võrdõigusasutused, ombudsmani institutsioonid ja liikmesriikide ametiasutused (riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil);
- Spetsialistide (eksperdid, juristid ja õigusnõustajad, suhtlejad, poliitika- ja toetusnõustajad, riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste spetsialistid) koolitamine ja koolitamine, sealhulgas tegevussuuniste ja õppevahendite kaudu;
- Vastastikune õppimine, heade tavade vahetamine, töö- ja õppimismeetodite väljatöötamine, sealhulgas mentorlusprogrammid, mis võivad olla ülekantavad teistesse riikidesse, põhiõigustele avalduva mõju hindamise ja sidusrühmadega konsulteerimise meetodid;
- Analüütilised tegevused, näiteks sooliselt eristatud andmete kogumine ja teadusuuringud, ning põhiõiguste alaste vahendite või andmebaaside loomine (nt kohtupraktika andmebaasid);
- Konkursikutse prioriteetidega seotud teabevahetustegevus, sealhulgas teabe levitamine ja teadlikkuse suurendamine hartas sätestatud põhiõigustest ja õiguskaitsemehhanismidest;
- Menetluste, suuniste, tehniliste võrdlusaluste ja vahendite väljatöötamine, sealhulgas algoritmiauditite jaoks, et aidata kaitsta põhiõigusi, sealhulgas soolist võrdõiguslikkust ja mittediskrimineerimist, kui kasutatakse automatiseerimist.

2. Õiguste ja väärtuste edendamine, suurendades kodanikuühiskonna tegutsemisruumi

- Analüüsitegevus ja metoodika loomine kodanikuühiskonna tegutsemisruumi jälgimiseks ELi liikmesriikides, sealhulgas tegevused, mille eesmärk on: soodustada ja hõlbustada koostööd ja koordineerimist kõigi osaliste vahel, kes võivad sellises järelevalvetegevuses osaleda; suurendada töötajate – eelkõige kodanikuühiskonna organisatsioonide – suutlikkust teostada järelevalvet;
- Vastastikune õppimine, heade tavade vahetamine, sealhulgas need, mis

võivad olla ülekantavad teistesse riikidesse;

- Teabevahetustegevus, sealhulgas teabe levitamine ja teadlikkuse suurendamine kodanikuühiskonna tegutsemisruumi olukorra kohta, sealhulgas ELi tasandil;
- Kodanikuühiskonna organisatsioonide suutlikkuse suurendamine kodanikuühiskonna tegutsemisruumi jälgimisel, sealhulgas vahendite ja teenuste arendamine, et:
  - Toetada ja kaitsta kodanikuühiskonna organisatsioone, nende liikmeid ja inimõiguste kaitsjaid, kes töötavad ELi väärtuste kaitsmise ja edendamise nimel, seistes silmitsi ähvarduste ja rünnakutega;
  - Hõlbustama selliste erimenetluste või -kanalite kättesaadavust, mille kaudu teatada ähvardustest ja rünnakutest, ning dokumenteerima ja analüüsima keskkonda, milles kodanikuühiskonna organisatsioonid töötavad;
  - Tagama, et olemasolevad ohvriabi teenused ja hädaabi liinid on kättesaadavad ja kohandatud kodanikuühiskonna organisatsioonide heaks töötavatele isikutele ja neile lähedastele isikutele, kui nende turvalisus on nende töö tõttu reaalses või võimalikus ohus.
- Sünergia ja koostööprotokollide väljatöötamine osalejate vahel, kes töötavad kodanikuühiskonna tegutsemisruumi kaitsmise nimel kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja Euroopa tasandil, ning nende ning riiklike ja Euroopa ametiasutuste vahel.

3. Strateegilised kohtuvaidlused

- Meetmed, mille eesmärk on suurendada kodanikuühiskonna organisatsioonide, sealhulgas nende heaks töötavate õiguspraktikute, inimõigustega tegelevate riiklike asutuste, võrdõiguslikkust edendavate asutuste ja ombudsmanide ning muude õiguste kaitsjate suutlikkust arendada oskusi ja suutlikkust hartast tulenevaid põhiõigusi käsitlevate strateegiliste kohtuvaidluste valdkonnas, sealhulgas suurendades nende teadmisi eelotsuse mehhanismist (ELi toimimise lepingu artikli 267 alusel) ja ELi õiguse alusel kättesaadavatest õiguskaitsevõimalustest;
- Analüütiline tegevus, nagu andmete kogumine ja teadusuuringud, ning vahendite või andmebaaside (nt kohtupraktika temaatilised andmebaasid) loomine;
- Teabevahetustegevus, sealhulgas teabe levitamine ja teadlikkuse suurendamine õigustest, õiguskaitsemehhanismidest ja strateegilistest juhtumitest;
- Suutlikkuse suurendamine ja teadlikkuse suurendamine, et võidelda ilmselgelt põhjendamatute või kuritarvilike hagide vastu, mis on suunatud avalikus elus osalevate ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate vastu (üldsuse osalemise vastased strateegilised hagid).

Pange tähele, et selle prioriteedi **raames ei rahastata kohtukulusid**.

4. ELi väärtuste ja õiguste kaitsmine vaenukõne ja vaenukuritegude vastu võitlemise kaudu

- Meetmed, mille eesmärk on suurendada üldist teadlikkust vihkamise ja polariseerumise ühiskondlikest tagajärgedest ning tegeleda nende algpõhjustega, eelkõige õpetamise ja hariduse valdkonnas;
- Meetmed, mis võimaldavad kodanikuühiskonna organisatsioonidel teha koostööd pädevate asutustega, et toetada vihajuhtumitest teatamist ja nende registreerimist, sealhulgas keskendudes konkreetsetele alustele, ning aidata kaasa andmekogumismeetodite ja -mehhanismide loomisele;
- Meetmed, millega tagatakse vihakõne ja vaenukuritegude ohvrite toetamine, julgustades teatamist, pakkudes praktilist abi õiguskaitse taotlemisel ning sootundlikku ja psühhosotsiaalset tuge;
- Meetmed vaenukõnet ja vaenukuritegusid keelustavate kehtivate õigusaktide jõustamise toetamiseks, sealhulgas õiguskaitse- ja õigusvaldkonna spetsialistide koolitamise kaudu;
- Meetmed, mille eesmärk on töötada välja riiklikud või kohalikud koalitsioonid või tegevuskavad vaenukõne ja vaenukuritegude vastu võitlemiseks ning luua või tugevdada struktureeritud koostöö mehhanisme, eelkõige kodanikuühiskonna organisatsioonide ja avaliku sektori asutuste vahel vaenukuritegude ja vaenukõne vastase võitluse valdkonnas, sealhulgas uurimise ja süüdistuse esitamise toetamiseks ning ohvrite kaitsmiseks;
- Meetmed rassismi, antisemitismi, vaenukõne ja vaenukuritegude kõigi vormide, ohtude ja eelkõige küberrünnete vastase võitlusega tegelevate kodanikuühiskonna organisatsioonide vastupanuvõime suurendamiseks;
- Meetmed internetis leviva vaenukõne vastu võitlemiseks, eelkõige selleks, et jälgida vaenukõne levimust sotsiaalmeedias ja internetis vihkamise ökosüsteemides, teatada vihakõne sisust IT-ettevõtetele ning töötada välja tõhusad algatused vaenukõne ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks. Need võivad hõlmata kampaaniaid või haridustegevust, et lahendada internetis leviva vihakõnega seotud ühiskondlikke probleeme.

5. Rikkumisest teatajate kaitset soodustava keskkonna toetamine

- Suutlikkuse suurendamise meetmed, et tõhustada rikkumisest teatajate kaitse direktiivi ülevõtivate kehtivate siseriiklike õigusaktide tõhusat rakendamist. See võib hõlmata tegevusi, mille eesmärk on suurendada selles valdkonnas tegutsevate kodanikuühiskonna organisatsioonide suutlikkust ja/või riiklike, piirkondlike või kohalike ametiasutuste, õiguspraktikute ja erasektori organisatsioonide suutlikkust, kes teevad koostööd kodanikuühiskonna organisatsioonidega, sealhulgas töötades välja sihipäraseid juhendeid või koolitusmaterjale või koolitajate koolitamise programme;
- Meetmed ja vahendid teadlikkuse suurendamise ja teabevahetuse edendamiseks, et suurendada üldsuse teadmisi ja arusaamist siseriiklikest õigusaktidest, millega võetakse üle rikkumisest teatajate kaitse direktiiv, asutusesiseste ja -väliste teatamiskanalite olemasolust ning õiguskaitsevahenditest ja -meetmetest kättemaksu korral;
- Analüütiline tegevus, näiteks andmete kogumine rikkumisest teatajate teadete ja kättemaksu juhtumite kohta, näitajate väljatöötamine juhtumite tõhusaks registreerimiseks ja uuringud, eelkõige kohtupraktika ning

vahendite või muude andmebaaside loomine (nt eespool nimetatud andmete kogumine ja kohtupraktika temaatilised andmebaasid);

- Vastastikuse õppimisega seotud tegevused ja tegevused, mille eesmärk on vahetada häid tavasid rikkumisest teatajate kaitse direktiivi tõhusa rakendamise kohta, eelkõige seoses asutusesiseste või -väliste teatamiskanalite loomisega, rikkumisest teatamise teadete käsitlemisega, tõhusate meetmetega konfidentsiaalsuse tagamiseks ja piisavate õiguskaitsevahendite kohaldamisega rikkumisest teatajate kaitseks kättemaksu eest ja rikkumisest teatajate toetusmeetmetega;
- Tegevused, millega tõhustatakse ja hõlbustatakse koostööd riiklike, piirkondlike või kohalike ametiasutuste ja kodanikuühiskonna organisatsioonide vahel, sealhulgas töötatakse välja rikkumisest teatajate kaitset käsitlevad riiklikud, piirkondlikud või kohalikud protokollid või aidatakse läbi vaadata rikkumisest teatajate kaitse riiklik süsteem.

Kõigi teemade puhul peaks projektide kavandamine ja rakendamine edendama soolist võrdõiguslikkust ja mittediskrimineerimise süvalaiendamist. See hõlmab soolise võrdõiguslikkuse analüüsi, naiste ja meeste võimalike erinevate vajaduste ja mõju kaardistamist ning soolise võrdõiguslikkuse aspekti integreerimist tegevuste kavandamisse. Selleks soovitatakse taotlejatel soolise analüüsi tegemisel tutvuda Euroopa [Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi veebilehel](#) loetletud põhiküsimustega. Vältida tuleks sekkumise soovimatut negatiivset mõju kummalegi soole (mittekahjustamine). Taotlejalt oodatakse, et nad kavandavad ja rakendavad oma teabevahetus- ja levitamistegevust sootundlikult. See hõlmab eelkõige sootundliku keele kasutamist. Sama kehtib järelevalve- ja hindamistegevuse kavandamise ja rakendamise kohta. Ettepanekuid, milles sooline perspektiiv on integreeritud kõigisse neis kirjeldatud tegevustesse, peetakse kvaliteetsemaks.

Eeldatav mõju

1. Suutlikkuse suurendamine ja teadlikkuse suurendamine seoses ELi põhiõiguste hartaga

- Suurem teadlikkus hartast ja selles sätestatud põhiõigustest kodanikuühiskonna organisatsioonide, inimõigustega tegelevate riiklike asutuste, võrdõiguslikkust edendavate asutuste, ombudsmanide, muude õiguste kaitsjate ja muude asjaomaste partnerite, sealhulgas riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi ametiasutuste seas; Eespool nimetatud osalejate suurem suutlikkus kohaldada hartat ja selles sätestatud põhiõigusi igapäevatoos, sealhulgas näiteks põhiõiguste mõjuhindangute ja osalusmehhanismide kaudu, et tugevdada põhiõiguste kohaldamist;
- Parem koostöö kodanikuühiskonna organisatsioonide, inimõigustega tegelevate riiklike asutuste, võrdõiguslikkust edendavate asutuste, ombudsmanide, muude õiguste kaitsjate ning riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi ametiasutuste vahel põhiõiguste küsimustes;
- Põhiõiguste rikkumise tõhusam ennetamine ja paremad teadmised olemasolevatest õiguskaitsemehhanismidest, sealhulgas vajaduse korral siseriikliku ja ELi õiguse kohasest eelotsusemehhanismist, ning sellest, kuidas neid saab kasutada erinevate õiguste omajate ja õiguste omajate rühmade, sealhulgas haavatavas olukorras olevate inimeste ja rühmade hüvanguks;

- Suurem vastutus automatiseeritud süsteemide, sealhulgas konkreetsete algoritmide ja nende väljundite arendamise ja kasutamise eest;
- Suurem suutlikkus leevendada või muul viisil kõrvaldada diskrimineerivat kallutatust automatiseeritud süsteemides;
- Paremad teadmised põhiõigustest, sealhulgas soolise võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise õigusest, automatiseeritud süsteemide arendamise ja kasutamisega seotud õiguslikest nõuetest ning praktilistest lähenemisviisidest vastavuse tagamiseks.

2. Õiguste ja väärtuste edendamine, suurendades kodanikuühiskonna tegutsemisruumi

- Suurem teadlikkus kodanikuühiskonna tegutsemisruumi olukorrast ELi liikmesriikides, tuginedes usaldusväärsetele tõenditele ja võrreldavatele näitajatele;
- Tugevamad suhted ja võrgustike loomine kodanikuühiskonna tegutsemisruumi kaitsvate osalejate vahel kohalikul, riiklikul ja Euroopa tasandil ning nende ning riiklike ja Euroopa ametiasutuste vahel;
- Tihedam dialoog kodanikuühiskonna tegutsemisruumi üle, suurendades üldsuse tähelepanu sellele, ning töötas välja positiivsed narratiivid kodanikuühiskonna organisatsioonide ja õiguste kaitsjate jaoks, kes kaitsevad ja edendavad põhiõigusi, õigusriiki ja demokraatiat;
- Paremini kaitstud kodanikuühiskonna organisatsioonid, nende liikmed ja õiguste kaitsjad, kes töötavad turvalises keskkonnas;
- Suurem teavitamine sihtmärgiks olevate osalejate rünnakutest ning kiirem ja sihipärasem reageerimine;
- Kodanikuühiskonna organisatsioonide ja inimõiguste kaitsjate suurem vastupanuvõime ohtudele ja rünnakutele, sealhulgas internetis.

3. Strateegilised kohtuvaidlused

- Kodanikuühiskonna organisatsioonide, inimõigustega tegelevate riiklike asutuste, võrdõiguslikkust edendavate asutuste, ombudsmanide ja muude õiguste kaitsjate suurem teadlikkus ja teadmised ELi õigusest, sealhulgas hartast ning olemasolevatest õiguskaitsevahenditest ja õiguskaitsemehhanismidest nende jõustamiseks riiklikul ja Euroopa tasandil;
- Üldsuse suurem teadlikkus ja teadmised oma õigustest, mis tulenevad ELi õigusest, sealhulgas hartast, olemasolevatest õiguskaitsevahenditest ja õiguskaitsemehhanismidest nende jõustamiseks riiklikul ja Euroopa tasandil, samuti õigusala töötajate ja praktikute teadlikkus ja teadmised olemasolevast toetusest;
- Kodanikuühiskonna organisatsioonide, inimõigustega tegelevate riiklike asutuste, võrdõiguslikkust edendavate asutuste ja ombudsmanide ning muude õiguste kaitsjate suurem suutlikkus töötada välja kohtuvaidluste strateegia, suhelda ja propageerida selle ümber ning esitada strateegilisi kohtuasju liikmesriikide kohtutele ja Euroopa Kohtule;
- Kodanikuühiskonna organisatsioonide, inimõigustega tegelevate riiklike asutuste, võrdõiguslikkust edendavate asutuste, ombudsmani institutsioonide ja muude õiguste kaitsjate õigusala töötajate ja praktikute suurem suutlikkus teha koostööd ja osaleda kohtuvaidlustes, et aidata

üksikisikutel tõhusalt kasutada kättesaadavaid õiguskaitsevahendeid oma ELi õigusest, sealhulgas hartast tulenevate õiguste jõustamiseks riiklikes ja Euroopa kohtutes;

- Suurem teadlikkus ilmselt põhjendamatute või kuritarvituslike hagide kasutamisest avalikus elus osalevate ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate vastu (üldsuse osalemise vastased strateegilised hagid);
- Paremad teadmised avalikus elus osalevate ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate kaitsemeetmetest ja strateegilisest kaitsest ilmselt põhjendamatute või kuritarvituslike hagide eest.

4. ELi väärtuste ja õiguste kaitsmine vaenukõne ja vaenukuritegude vastu võitlemise kaudu

- Suurem teadlikkus vaenukõne ja vaenukuritegude ühiskondlikust mõjust, sealhulgas vihkamise ohvriks langemise ohus olevate isikute ja rühmade tõhusam teavitamine, suurendades seeläbi teadlikkust nende õigustest, sealhulgas koolide ja haridustegevuse kaudu;
- Paremad teadmised vaenukuritegusid ja vaenukõnet käsitlevate ELi ja riiklike õigusaktide kohta;
- Tugevdatud riiklikud või kohalikud meetmed, et suurendada ametiasutuste, eelkõige õiguskaitseasutuste suutlikkust tuvastada kallutatuse näitajaid ning tulemuslikult uurida kuritegusid ja esitada nende eest süüdistusi, sealhulgas mitut sidusrühma hõlmava koostöö kaudu;
- Vihakuritegude registreerimise ja andmete kogumise täiustatud meetodid;
- Tõhusamad mehhanismid vaenukõnест ja vaenukuritegudest teatamiseks ning ohvrite ja tunnistajate võimestamiseks;
- Suurem abi ohvritele spetsialiseeritud abi saamiseks, pakkudes nii ohvritele kui ka tunnistajatele emotsionaalset tuge, praktilist abi ja teavet;
- Paremad teadmised vihkamise levimusest ja „ökosüsteemidest“ eri veebiplatvormidel, erinevates riiklikes ja keelelistes kontekstides;
- Veebiplatvormide teavitus- ja meetmemehhanismide suurem tõhusus, et võimaldada vaenukõne sisu kiiret hindamist ja eemaldamist;
- Elanikkonna suurem teadlikkus vihakõnест ja selle negatiivsest mõjust demokraatiale ja pluralismile;
- Kodanikuühiskonna organisatsioonide suurem vastupanuvõime vaenulike rühmade vastu võitlemisel ja suurem suutlikkus rünnakutele reageerida.

5. Rikkumisest teatajate kaitset soodustava keskkonna toetamine

- Üldsuse ja võimalike rikkumisest teatajate suurem teadlikkus ja mõistmine olemasolevatest teatamiskanalistest ja -menetlustest ning rikkumisest teatajate kaitse direktiivis sätestatud õigustest, edendades seeläbi direktiivi ülevõtmiseks vastu võetud siseriiklike õigusaktide tõhusamat ja tõhusamat rakendamist;
- Kodanikuühiskonna ja, kui see on asjakohane, muude esindajate, näiteks riiklike ametiasutuste või rikkumisest teatamise kaitse valdkonnas tegutsevate spetsialistide suutlikkuse ja teadmiste suurendamine, et nõuetekohaselt kohaldada direktiivi eeskirju, mis on suunatud eraõiguslikele

organisatsioonidele ja avalik-õiguslikele üksustele;

- Direktiivi kohaldamise tõhususe ja sidususe parandamine, sealhulgas parema koostöö kaudu riiklike, piirkondlike või kohalike ametiasutuste ja kodanikuühiskonna vahel;
- Tõhusam andmete kogumine rikkumisest teatajate teadete ja kättemaksujuhtumite kohta ning riiklike süsteemide suurem suutlikkus registreerida rikkumisest teataja teateid ja juhtumeid ning hinnata direktiivi ülevõtvate siseriiklike õigusaktide tõhusust.

3. Olemasolev eelarve

Projektikonkursi hinnanguline eelarve on 16000000 eurot.

Konkreetne eelarveteave temade kaupa on esitatud järgmises tabelis:

Teema	Teema eelarve
1 – CERV-2024-CHAR-LITI-CHARTER	3100000 EUROT ABI ÜLEMMÄÄR:
2 – CERV-2024-CHAR-LITI-CIVIC	3000000 EUROT ABI ÜLEMMÄÄR:
3 – CERV-2024-CHAR-LITI KOHTUMENETLUS	2400000 EUROT ABI ÜLEMMÄÄR:
4 – CERV-2024-CHAR-LITI-SÕNUM	5500000 EUROT ABI ÜLEMMÄÄR:
5 – CERV-2024-CHAR-LITI-WHISTLE	2000000 EUROT ABI ÜLEMMÄÄR:

Jätame endale õiguse mitte eraldada kõiki olemasolevaid vahendeid või jaotada need ümber konkursikutse prioriteetide vahel, sõltuvalt saadud ettepanekutest ja hindamistulemustest.

4. Ajakava ja tähtajad

Ajakava ja tähtajad (esialgne)	
Konkursikutse algus:	23. aprill 2024
Esitamise tähtpäev:	<u>September 2024 kell 17.00 Kesk-Euroopa aja järgi (Brüssel)</u>
Hindamine:	Oktoober 2024 – veebruar 2025
Teave hindamistulemuste kohta:	Märts 2025
Toetuslepingu allkirjastamine:	Juuni 2025

5. Vastuvõetavus ja dokumendid

Taotlused tuleb esitada enne **konkursikutse tähtaega** (vt ajakava punkt 4).

Taotlused tuleb esitada **elektrooniliselt** rahastus- ja hankeportaali elektroonilise taotlussüsteemi kaudu (juurdepääs on [teemalehe jaotises „Rahastuse ja hangete otsing“](#)). Taotluste esitamine paber kandjal EI OLE võimalik.

Taotlused (sealhulgas lisad ja tõendavad dokumendid) tuleb esitada *taotlussüsteemis* esitatud vormidel (⚠️MITTE teemalehel olevad dokumendid – need on üksnes teadmiseks).

Taotlused peavad olema **täielikud** ja sisaldama kogu nõutud teavet:

- Taotlusvormi A osa – sisaldab haldusteavet osalejate (tulevane koordinaator, toetusesaajad ja seotud üksused) kohta ning projekti kokkuvõtlikku eelarvet (*tuleb täita otse veebis*);
- Taotlusvormi B osa – sisaldab projekti tehnilist kirjeldust (*mis tuleb alla laadida portaali taotlussüsteemist, täita ning seejärel kokku panna ja uuesti üles laadida*);
- C osa – sisaldab täiendavaid projektandmeid ja projekti panust ELi programmi peamistesse tulemusnäitajatesse (*täidetakse otse veebis*);
- kohustuslikud lisad (*vormid, mida saab alla laadida portaali teatamissüsteemist, täita, kokku panna ja uuesti üles laadida*):
  - üksikasjalik eelarvetabel/kalkulaator: *ei ole kohaldatav*

Täiendavad dokumendid:

- Projekti põhimeeskonna elulookirjeldused (standardsed);
- eelmise aasta tegevusaruanded (*n/a vastloodud organisatsioonide puhul*);
- loetelu varasematest projektidest (*viimase nelja aasta peamised projektid*) (*vorm on esitatud B osas*) (*uute organisatsioonide puhul n/a*);
- mis tahes osaleja puhul, kes viib ellu lastega (alla 18-aastased isikud) seotud tegevusi: lastekaitsepoliitika, mis hõlmab nelja valdkonda, mida on [kirjeldatud laste turvalise kaitse standardites](#).

⚠️ Pange tähele, et iga-aastane tegevusaruanne EI ole finantsauditi aruanne või bilanss, vaid aruanne, milles tuuakse esile teie organisatsiooni tegevused ja projektid.

Taotluse esitamisel tuleb kinnitada, et teil on **volitus tegutseda kõigi kandideerijate nimel**. Veel tuleb kinnitada, et taotluses esitatud teave on õige ja täielik ning osalejad vastavad ELi rahastuse saamise tingimustele (eelkõige rahastamiskõlblikkus, finants- ja tegevussuutlikkus, välistamine jt). Enne toetuse allkirjastamist peab iga toetusesaaja ja seotud üksus seda uuesti kinnitama, allkirjastades kirjaliku kinnituse. Täieliku toetuseta taotlused lükatakse tagasi.

Teie taotlus peab olema **loetav, juurdepääsetav ja prinditav**.

Taotluse suurim pikkus on **70 lehekülge** (B osa). Hindajad ei võta lisalehekülgi arvesse.

Hiljem võidakse teilt küsida täiendavaid dokumente (*juridilise isiku valideerimiseks, finantssuutlikkuse kontrollimiseks, pangakonto valideerimiseks jne*).

 Lisateavet esitamisprotsessi (sealhulgas IT-aspektide) kohta leiate [veebijuhendist](#).

6. Abikõlblikkus

Taotlused loetakse rahastamiskõbllikeks üksnes juhul, kui nende sisu vastab täielikult (või vähemalt osaliselt) teema kirjeldusele, mille jaoks need on esitatud.

Rahastamiskõbllikud osalejad (rahastamiskõbllikud riigid)

Toetuse saamiseks peavad taotlejad (juhtivad taotlejad „koordinaator“, kaastaotlejad ja seotud üksused):

- Juhtivate taotlejate (st „koordinaator“) puhul: olema mittetulunduslikud õigussubjektid (eraõiguslikud asutused);
- Kaastaotlejad: olema mittetulunduslikud või tulunduslikud juriidilised isikud (avalik-õiguslikud või eraõiguslikud asutused). Tulunduslikud organisatsioonid võivad esitada taotlusi üksnes partnerluses eraõiguslike mittetulundusühingutega;
- Olema ametlikult asutatud ühes abikõbllikest riikidest, st:
  - ELi liikmesriigid (sh ülemeremaad ja -territooriumid)

Muud rahastamiskõblikkuse tingimused:

- Tegevus peab toimuma mis tahes abikõbllikus riigis (ELi liikmesriikides);
- Taotletav ELi toetus ei tohi olla väiksem kui 75000 eurot;
- Projekt võib olla kas riiklik või riikidevaheline; taotlus võib hõlmata ühte või mitut organisatsiooni (juht-taotleja ja kaastaotleja).

Toetusesaajad ja seotud üksused peavad registreeruma [osalejate registris](#) – enne taotluse esitamist – ning nende peab kinnitama keskne valideerimistalitus (REA Validation). Valideerimiseks on neil vaja üles laadida õiguslikku seisundit ja päritolu näitavad dokumendid.

Konsortsiumi muudes rollides võivad osaleda ka muud üksused, näiteks assotsieerunud partnerid, alltöövõtjad, mitterahalisi sisse makseid tegevad kolmandad isikud jne (vt punkt 13).

Konkreetsed juhtumid

Füüsilised isikud – füüsilised isikud EI OLE rahastamiskõbllikud (v.a füüsilisest isikust ettevõtjad, st üksikettevõtjad, kui ettevõttel ei ole füüsilisest isikust eraldi juriidilise isiku staatust).

Rahvusvahelised organisatsioonid – rahvusvahelised organisatsioonid on rahastamiskõbllikud. Abikõbllike riike käsitlevaid eeskirju nende suhtes ei kohaldata.

Üksused, mis ei ole juriidilised isikud. Üksused, millel ei ole siseriikliku õiguse kohaselt juriidilise isiku staatust, võivad erandkorras osaleda, tingimusel et nende esindajad on volitatud võtma nende nimel juriidilisi kohustusi ja pakuvad liidu finantshuvide kaitseks samaväärseid tagatiseid kui juriidilised isikud¹¹.

¹¹ Vt ELi finantsmääruse 2018/1046 artikli 197 lõike 2 punkt [c](#).

ELi asutused – ELi asutused (v.a Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus) EI TOHI kuuluda konsortsiumi.

Ühendused ja huvirühmad – liikmetest koosnevad üksused võivad osaleda kui „ainuhüvitisesaajad“ või „juriidilise isiku staatusega toetusesaajad“¹². ⚠NB! Kui meetet rakendavad liikmed, peaksid nad samuti osalema (kas toetusesaajatena või seotud üksustena, vastasel juhul EI OLE nende kulud rahastamiskõlblikud).

ELi piiravad meetmed – teatavate üksuste *suhtes kohaldatakse erieeskirju (nt üksused, kelle suhtes kohaldatakse [ELi piiravaid meetmeid](#) vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklile 29 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 21513)*. Sellised üksused ei ole osalemiskõlblikud üheski kategoorias, sh toetusesaajatena, seotud üksustena, assotsieerunud partneritena, alltöövõtjatena või kolmandate isikute rahalise toetuse vastuvõtjatena (nagu asjakohane).

 Lisateabe saamiseks vt *juriidilise isiku [valideerimise, juriidilise isiku määratud esindaja määramise ja finants-suutlikkuse hindamise](#)* eeskirjad.

Konsortsiumi koosseis

Taotlused peab esitama vähemalt ühest taotlejast koosnev konsortsium (toetusesaajad; seotud üksused).

Abikõlblikud tegevused

Rahastamiskõlblikud tegevused on sätestatud eespool punktis 2.

Projektides tuleks arvestada muudest ELi rahastamisprogrammidest toetatud projektide tulemusi. Vastastikust täiendavust peab kirjeldama projektiettepanekutes (taotlusvormi B osa).

Projektid peavad olema kooskõlas ELi poliitiliste huvide ja prioriteetidega (*nt keskkonna-, sotsiaal-, julgeoleku-, tööstus- ja kaubanduspoliitika jne*).

Rahalise toetuse andmine kolmandatele isikutele ei ole lubatud.

Geograafiline asukoht (sihtriigid)

Taotlused peavad olema seotud abikõlblikes riikides toimuva tegevusega (*vt eespool*).

Projekt võib olla kas riiklik või riikidevaheline.

Kestus

Projektid peaksid tavaliselt kestma 12– 24 kuud.

Extensionid on võimalik, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud, muudatusettepaneku abil.

Projekti eelarve

Taotletav ELi toetus ei tohi olla väiksem kui 75000 eurot.

Projektide eelarved (toetuse maksimumsumma): Piirangud puuduvad.

Antav toetus võib olla taotletud summast väiksem.

¹² Mõistete kohta vt ELi finantsmääruse 2018/1046 artikli 187 lõige 2 ja artikli 197 lõike 2 punkt c.

¹³ Juhime tähelepanu sellele, et Euroopa Liidu Teataja sisaldab ametlikku nimekirja ja konflikti korral on sellele sisu üliluslik [ELi sanktsioonide kaardi suhtes](#).

Eetika ja ELi väärtused

Projektid peavad vastama:

- kõrgeimaid eetikanorme,
- ELi väärtustele, mis põhinevad Euroopa Liidu lepingu artiklil 2 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklil 21, ning
- muu kohaldatav ELi, rahvusvaheline ja siseriiklik õigus (sealhulgas isikuandmete kaitse üldmäärus [2016/679](#)).

Projektide eesmärk peab olema soolise võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise süvalaiendamise edendamine kooskõlas [soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise töövahendiga](#). Projektitegevus peaks aitama kaasa naiste ja meeste võrdsele mõjuvõimule kogu nende mitmekesisuses, tagades, et nad saavutavad oma täieliku potentsiaali ja kasutavad samu õigusi. Samuti peaksid nad püüdma vähendada teatud rühmade diskrimineerimist (sh mitmekordse diskrimineerimise riskiga rühmad) ning püüdma parandada inimeste tegelikku võrdõiguslikkust. Ettepanekutes tuleks arvesse võtta soolise võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise kaalutlusi ning seada eesmärgiks sooliselt tasakaalustatud esindatus projektimeeskondades ja -tegevustes. Samuti on oluline, et toetusesaajate kogutud individuaalsed andmed jaotataks võimaluse korral soo ([soo alusel eristatud andmed](#)), puude või vanuse alusel.

Taotlejad peavad oma taotluses tõendama, et nad järgivad eetikapõhimõtteid ja ELi väärtusi, mis põhinevad Euroopa Liidu lepingu artiklil 2 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklil 21.

Lastega (alla 18-aastased isikud) seotud tegevusega osalejatel peab lisaks olema lastekaitsepoliitika, mis hõlmab nelja valdkonda, mida on kirjeldatud [laste turvalise kaitse standardites](#). See poliitika peab olema veebis kättesaadav ja läbipaistev kõigile, kes organisatsiooniga kokku puutuvad. See peab sisaldama selget teavet töötajate (sealhulgas praktikantide ja vabatahtlike) värbamise kohta ning sisaldama taustakontrolli (kontrollimine). See peab sisaldama ka selgeid menetlusi ja eeskirju personalile, sh aruandluseeskirju, ja pidevat koolitust.

7. Finants- ja tegevussuutlikkus ja kõrvalejätmine

Finantssuutlikkus

Taotlejatel peavad olema **stabiilsed ja piisavad vahendid**, et projektid edukalt täita ja anda oma panus. Mitmes projektis osalevatel organisatsioonidel peab olema piisav suutlikkus kõigi projektide rakendamiseks.

Finantssuutlikkuse kontroll viiakse läbi dokumentide alusel, mille peate üles laadima [osalejate registrisse](#) toetuse ettevalmistamise ajal (*nt kasumiaruanne ja bilanss, äriplaan, tunnustatud välisauditori koostatud auditiaruanne, mis tõendab viimase lõpetatud majandusaasta raamatupidamisaruandeid jne*). Analüüs põhineb neutraalsetel finantsnäitajatel, kuid arvestab ka muid aspekte, näiteks sõltuvust ELi rahastusest ning eelarve puudujääki ja tulusid eelmistel aastatel.

Tavaliselt kontrollitakse kõiki koordinaatoreid, välja arvatud:

- riigiasutused (üksused, mis on siseriikliku õiguse kohaselt riigiasutustena loodud, sh kohalikud, regionaalsed või riiklikud asutused) või rahvusvahelised organisatsioonid
- juhul kui projekti jaoks taotletav toetussumma ei ületa 60000 eurot.

Vajaduse korral võib sama teha ka seotud üksuste puhul.

Kui leiame, et teie finants-suutlikkus ei ole rahuldav, võime nõuda

- täiendav teave
- tõhustatud finantsvastutuste režiimi, st ühis- ja solidaarvastutust kõigile toetusesaajatele või seotud üksuste ühis- ja solidaarvastutust (*vt allpool punkt 10*);
- eelmakseid osamaksetena;
- (üht või mitut) eelmaksetagatist (*vt allpool punkt 10*)
või
- teha ettepanek eelmaksete puudumise kohta
- paluda, et teid asendatakse või vajadusel keelduda kogu taotlusest.

i Lisateabe saamiseks *vt juriidilise isiku [valideerimise, juriidilise isiku määratud esindaja määramise ja finants-suutlikkuse hindamise](#)* eeskirjad.

Tegevussuutlikkus

Taotlejatel peab olema **oskusteave, kvalifikatsioon ja vahendid**, et projektid edukalt täita ja anda oma panus (sh piisav kogemus sarnase suuruse ja olemusega projektidega).

Tegevussuutlikkust hinnatakse koos toetuse andmise kvaliteedikriteeriumiga taotlejate ja nende projektirühmade pädevuse ja kogemuse, sealhulgas tegevusressursside alusel (inim-, tehnilised ja muud ressursid), või erandina meetmete alusel, mis on kavandatud tegevussuutlikkuse saavutamiseks ülesande täitmise ajaks.

Kui toetuse andmise kriteeriumide hinnang on positiivne, on taotlejatel piisav tegevussuutlikkus.

Taotlejad peavad tõendama oma suutlikkust järgmise teabega:

- projekti juhtimise ja elluviimise eest vastutavate töötajate üldiseloomustus (kvalifikatsioonid ja kogemused);
- konsortsiumis osalejate kirjeldus;
- taotlejate eelmise aasta tegevusaruanded – ei kohaldata vastloodud organisatsioonide kohta
- varasemate projektide loetelu (viimase nelja aasta peamised projektid) – ei kohaldata vastloodud organisatsioonide puhul.

Võidakse paluda täiendavaid tõendavaid dokumente, kui on vaja tõestada taotleja tegevussuutlikkust.

Avaliku sektori asutuste, liikmesriikide organisatsioonide ja rahvusvaheliste organisatsioonide puhul tegevussuutlikkust ei kontrollita.

Väljaarvamine

Taotlejad, kelle suhtes on tehtud **ELi menetlusest kõrvalejätamise otsus** või kes on ühes järgmistest **menetlusest kõrvalejätamise olukordadest**, mis takistavad neil saada ELi rahalisi vahendeid, võivad EI OLE osaleda¹⁴:

¹⁴ Vt ELi finantsmääruse 2018/1046 artiklid 136 ja [141](#).

- pankrot, likvideerimine, kohus on määranud halduri, kokkulepe võlausaldajatega, peatatud äritegevus või muud sarnased toimingud (sh isikute toimingud, kellel on piiramatu vastutus taotleja võlgade eest);
- sotsiaalkindlustuse või maksudega seotud kohustuste täitmata jätmine (sh kui selle on sooritanud isikud, kel on piiramatu vastutus taotleja võlgade eest);
- süüdi raskes eksimuses ametialaste käitumisreeglite vastu¹⁵ (sealhulgas juhul, kui seda on teinud isikud, kellel on volitused esindada, otsuseid teha või kontrollida, tegelikud tulusaajad või isikud, kes on olulised toetuse andmiseks/rakendamiseks)
- toime pandud pettus, korruptsioon, sidemed kuritegeliku organisatsiooniga, rahapesu, terrorismiga seotud kuriteod (sealhulgas terrorismi rahastamine), lapstööjõu kasutamine või inimkaubandus (sealhulgas juhul, kui seda teevad esindus-, otsustus- või kontrollivolitustega isikud, tegelikud tulusaajad või toetuse andmise/rakendamise seisukohast olulised isikud)
- on näidanud märkimisväärseid puudusi ELi hankelepingust, toetuslepingust, auhinnast, eksperdilepingust või samalaadsest lepingust tulenevate põhikohustuste täitmisel (sealhulgas juhul, kui seda teevad isikud, kellel on esindus-, -otsustus- või kontrollivolitused, tegelikud tulusaajad või isikud, kes on olulised toetuse andmise/rakendamise seisukohast)
- on süüdi eeskirjade eiramises määruse 2988/95 artikli 1 lõike 2 tähenduses ([sealhulgas juhul](#), kui seda on teinud isikud, kellel on esindus-, otsustus- või kontrollivolitused, tegelikud tulusaajad või toetuse andmise/rakendamise seisukohast olulised isikud)
- mis on loodud teises jurisdiktsioonis kavatsusega hoida kõrvale maksu-, sotsiaalsest või muudest juriidilistest kohustustest päritoluriigis või luua sel eesmärgil muu üksus (sealhulgas juhul, kui seda teevad isikud, kellel on esindus-, otsustus- või kontrollivolitused, tegelikud tulusaajad või toetuse andmise/rakendamise seisukohast olulised isikud).

Taotlejad lükatakse tagasi ka juhul, kui selgub, et¹⁶:

- nad esitasid toetuse andmise menetluse ajal osalemise tingimusena nõutud teavet moonutatuna või ei esitanud seda teavet;
- nad olid varem seotud konkursikutse ettevalmistamisega ja see põhjustab konkurentsi moonutamist, mida ei saa heastada teisiti (huvide konflikt).

8. Hindamis- ja otsustusprotsess

Taotluste puhul tuleb järgida **standardset esitamise- ja hindamismenetlust** (üheetapiline esitamine + üheetapiline hindamine).

Hindamiskomitee (keda abistavad sõltumatud välisekspertid) hindab kõiki taotlusi. Kõigepealt kontrollitakse taotluste vorminõudeid (vastuvõetavus ja abikõlblikkus, vt 5. ja 6. jagu). Vastuvõetavaks ja rahastamiskõlblikuks tunnistatud taotlusi hinnatakse (iga teema osas) tegevussuutlikkuse ja hindamiskriteeriumide suhtes (vt punktid 7 ja 9) ning seejärel järjestatakse punktisummade järgi.

¹⁵ Ametialane rikkumine hõlmab järgmist: kutseala eetiliste normide rikkumine, ametialast usaldusväärst mõjutav süüline tegu, valeandmete esitamine/teabe moonutamine, osalemine kartellis või muus konkurentsi moonutavas kokkuleppes, intellektuaalomandi õiguste rikkumine, püüe mõjutada otsustamisprotsesse või hankida avalik-õiguslikelt asutustelt konfidentsiaalset teavet eelise saamiseks.

¹⁶ Vt ELi finantsmääruse 2018/1046 artikkel [141](#).

Kui mitmel taotlusel on sama punktisumma (teema või eelarvevahendite piires), **määratakse prioriteetsuse** alusel järjestus vastavalt järgmisele lähenemisele.

Võrdväärse asetusega projektitaotlustega rühmad *järjestatakse*, alustades suurima punktisummaga rühmast ja jätkates kahanevas järjekorras.

- 1) Sama teema võrdväärse asetusega taotlused prioriseeritakse vastavalt nende asjakohasuse hindamiskriteeriumi alusel saadud punktisummale. Kui need punktisummad on võrdsed, prioriseeritakse projekte lähtuvalt kvaliteedi kriteeriumist. Kui need punktisummad on võrdsed, prioriseeritakse projekte lähtuvalt mõju kriteeriumist.

Kõiki ettepanekuid teavitatakse hindamistulemustest (**hindamistulemuste kiri**). Edukad taotlused kutsutakse toetuse ettevalmistamiseks; ülejäänud kantakse reservnimekirja või lükatakse tagasi.

⚠️ Rahastamiskohustuse puudumine – toetuse ettevalmistamisel osalemise kutse EI OLE ametlik rahastamiskohustus. Meil on vaja veel teha mitmesuguseid õiguslikke kontrole enne toetuse andmist: *juuriidilise isiku valideerimine, finantssuutlikkus, menetlusest kõrvalejätmise kontroll* jne.

Toetuse ettevalmistamine hõlmab dialoogi, et täpsustada projekti tehnilisi või rahalisi üksikasju, ning teilt võidakse küsida lisateavet. Samuti võib see hõlmata taotluse kohandamist, et võtta arvesse hindamiskomisjoni soovitusi või muid küsimusi. Kooskõlastus on toetuse allkirjastamise eeltingimus.

Kui arvate, et hindamisprotseduur oli vigane, võite edastada **kaebuse** (järgides tulemuste kirjas olevaid tähtaegu ja protseduure). Pange tähele, et teated, mida ei ole 10 päeva jooksul pärast saatmist avatud, loetakse juurdepäätavaks ning tähtaegu arvestatakse alates avamisest/juurdepääsust (*vt ka rahastamis- ja hankeportaali tingimused*). Arvestage ka, et elektrooniliselt esitatavatel kaebustel võivad olla tähemärgipiirangud.

9. Hindamiskriteeriumid

Selle konkursikutse **hindamiskriteeriumid** on järgmised:

- 1. Asjakohasus:** mil määral vastab taotlus konkursikutse prioriteetidele ja eesmärkidele; selgelt määratletud vajadused ja usaldusväärne vajaduste hindamine; selgelt määratletud sihtrühm, võttes asjakohaselt arvesse soolist aspekti; panus ELi strateegilisse ja õiguslikku konteksti; Euroopa/riikidevaheline mõõde; mõju/huvi mitmetele riikidele (ELi riigid või rahastamiskõhlikud kolmandad riigid); võimalus kasutada tulemusi teistes riikides (potentsiaal heade tavade edastamiseks); vastastikuse usalduse/piiriülese koostöö arendamise potentsiaal (40 punkti)
- 2. Kvaliteet: projektselgus** ja järjepidevus; loogilised seosed tuvastatud probleemide, vajaduste ja pakutud lahenduste vahel (loogiline raamkontseptsioon); projekti rakendamise meetoodika, võttes asjakohaselt arvesse soolist perspektiivi (töö korraldus, ajakava, vahendite jaotamine ja ülesannete jaotus partnerite vahel, riskid ja riskijuhtimine, järelevalve ja hindamine); käsitletakse eetilisi küsimusi ja meetmeid/poliitikaid, et tagada vastavus ELi väärtustele; projekti teostatavus ettenähtud aja jooksul; rahaline teostatavus (piisav/asjakohane eelarve nõuetekohaseks rakendamiseks; kulutõhusus (parim kulutõhusus (40 punkti))
- 3. Mõju:** tulemusteambitsioonikus ja eeldatav pikaajaline mõju sihtrühmadele/üldsusele; asjakohane levitamisstrateegia jätkusuutlikkuse ja

pikaajalise mõju tagamiseks; positiivse mitmekordistava mõju potentsiaal; tulemuste jätkusuutlikkus pärast ELi poolse rahastamise lõppu (20 punkti)

Hindamiskriteeriumid	Minimaalne nõutav punktisumma	Maksimumpunktid
Asjakohasus,	25	40
Ametikoht	puudub	40
Mõju	puudub	20
(Nõutav) punktide kogusumma	70	100

Maksimumpunktid 100 punkti.

Asjakohasuse kriteeriumi individuaalne künnis: 25/40 punkti.

Üldine künnis: 70 punkti.

Ettepanekuid, mis ületavad asjakohasuse ja üldise künnise, kaalutakse rahastamist olemasoleva eelarve piires (st kuni eelarve ülemmäärani). Muud taotlused lükatakse tagasi.

10. Toetuslepingute õiguslik ja rahaline ülesehitus

Kui läbite hindamise, kutsutakse teie projekt toetuste ettevalmistamisele, kus teil palutakse valmistada toetusleping koos ELi projekti eest vastutava ametnikuga.

Toetusleping kehtestab raamistiku teie toetusele ja selle tingimustele, eelkõige seoses tulemuste, aruandluse ja maksetega.

Kasutatava toetuslepingu näidise (ja kõik muud asjakohased vormid ja juhenddokumendid) leiab [portaali viitedokumentidest](#).

Alguskuupäev ja projekti kestus

Projekti alguskuupäev ja kestus määratakse kindlaks toetuslepingus (*andmeleht, punkt 1*). Tavaliselt algab alguskuupäev pärast toetuslepingu allkirjastamist ja maksimaalselt kuue kuu jooksul pärast toetuslepingu allkirjastamist. Erandkorras võib nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel kehtestada tagasiulatuvat alguskuupäeva, kuid mitte varem kui ettepaneku esitamise kuupäev.

Projekti kestus: vt punkt 6 eespool.

Vahe-eesmärgid ja tulemused

Iga projekti vahe-eesmärgid ja tulemused hallatakse toetuste haldamise süsteemi portaali kaudu ja kajastatakse toetuslepingu 1. lisas.

Toetusesaajad peavad paluma üritustel osalejatel osaleda ELi uuringus õiguse, õiguste ja väärtuste kohta. Uuring võimaldab toetuse andjal tähelepanelikult jälgida koolituse, vastastikust õppimist ja teadlikkuse suurendamise üritusi. Toetusesaajad saavad küsitluse veebilingi, mis edastatakse osalejatele. Neil on juurdepääs oma projekti uuringutulemustele ja nad saavad neid kasutada projekti hindamiseks. Toetuse andja koondab kõigi kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi raames rahastatud projektide tulemused.

Toetuse vorm, rahastamismäär ja maksimaalne toetussumma

Toetuse parameetrid (*maksimaalne toetussumma, rahastamismäär, rahastamiskõlblike kulude kogusumma jne*) määratakse kindlaks toetuslepingus (*andmeleht, punkt 3 ja artikkel 5*).

Projekti eelarve (toetuse maksimumsumma): vt punkt 6 eespool.

Toetussumma on eelarvepõhine, tegelikel kuludel põhinev segatoetus (tegelikud kulud koos ühikuhinna ja kindlasummaliste elementidega). See tähendab, et toetus hüvitab AINULT teatud kulud (rahastamiskõlblikud kulud) ja kulud, mis *tegelikult* projekti jaoks tehti (MITTE *eelarvelised* kulud). Ühikuhindade ja kindlamääraliste maksete puhul võite nõuda toetuslepingus selgitatud viisil arvutatud summasid (vt artikkel 6 ning 2. ja 2. lisa punkt a).

Kulud hüvitatakse toetuslepingus sätestatud rahastamismäära alusel (**90 %**).

Toetuste abil EI tohi teenida kasumit (s.o tulude ülejääk + kulusid ületav ELi toetus). Tulundusorganisatsioonid peavad deklareerima oma tulud ja i)kui tegemist on kasumiga, arvame selle lõplikust toetussummast maha (vt artikli 22 lõige 3).

Lisaks juhime tähelepanu sellele, et toetuslepingu täitmata jätmise korral (*nt ebakorrektn rakendamine, kohustuste täitmata jätmise jne*) võidakse lõplikku toetussummat vähendada.

Eelarve kategooriad ja kulude abikõlblikkuse eeskirjad

Eelarvekategooriad ja kulude rahastamiskõlblikkuse eeskirjad on kindlaks määratud toetuslepingus (*andmeleht, punkt 3, artikkel 6 ja 2. lisa punkt*).

Selle konkursikutse eelarve kategooriad:

- A. Personalikulud
  - A.1 Töötajad, A.2 Otselepingu alusel töötavad füüsilised isikud, A.3 Lähetatud isikud
  - A.4 VKEde omanikud ja füüsilistest isikutest kasusaajad
  - A.5 Vabatahtlikud
- B. Alltöövõtu kulud
- C. Ostmise kulud
  - C.1 Reisi- ja elamiskulud
  - C.2 Seadmed
  - C.3 Muud kaubad, ehitustööd ja teenused
- E. Kaudsed kulud

Selle konkursikutse konkreetsed rahastamiskõlblikkuse tingimused:

- tööjõukulud:
  - VKE omaniku/füüsilise isiku ühikuhind¹⁷: Jah

¹⁷ Komisjoni [20. oktoobri 2020. aasta otsus](#), millega lubatakse kasutada ühikukulusid selliste väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete omanike ning muude füüsiliste isikute personalikulude puhul, kes ei saa palka nende endi poolt meetme või tööprogrammi raames tehtud töö eest (C(2020) 7115).

- vabatahtlike ühikuhind¹⁸: Jah (ilma kaudsete kuludeta)
- Reisi- ja elamiskulud¹⁹: Jah
- seadmekulud: amortisatsioon
- muud kulukategooriad:
  - kolmandatele isikutele antava rahalise toetuse kulud: ei ole lubatud
- kaudsete kulude kindel määr: 7 % rahastamiskõlblikest otsestest kuludest (A-D-kategooriad, v.a vabatahtlike kulud ja erandi alla kuuluvad kulude erikategooriad, kui neid on)
- KÄIBEMAKS: mahaarvamisele mittekuuluv käibemaks on rahastamiskõlblik (kuid pange tähele, et alates 2013. aastast EI ole toetuskõlblik käibemaks, mida maksavad avaliku sektori asutusena tegutsevad toetusesaajad)
- muud:
  - tasuta mitterahalised sissemaksed on lubatud, kuid need peavad olema kulude suhtes neutraalsed, st neid ei saa deklareerida kuluna
  - avakoosolek toetuse andja korraldatud avakoosolekukulud (maksimaalselt kahe inimese sõidukulud, edasi-tagasi pilet Brüsselisse ja majutus üheks ööks) on toetuskõlblikud üksnes juhul, kui koosolek toimub pärast toetuslepingus sätestatud projekti alguskuupäeva; alguskuupäeva saab vajaduse korral muuta muudatusega.
  - projektide veebisaidid: kommunikatsioonikulud, mis on seotud projekti tutvustamisega osalejate veebisaitidel või sotsiaalmeediakontodel, on rahastamiskõlblikud; *eraldi* projektide veebisaitidega seotud kulud ei ole abikõlblikud
  - muud rahastamiskõlbmatud kulud: Ei

⚠ Vabatahtlike kulud – vabatahtlike kulud ei ole klassikaline kulukategooria. Kulused ei ole, sest vabatahtlikud töötavad tasuta, kuid need võib siiski eelarvesse lisada eelnevalt kindlaks määratud ühikuhinnana (vabatahtliku kohta) ja seega võimaldada teil saada toetust vabatahtlike tööst (suurendades hüvitise summat kuni 100 %ni tavapärastest kuludest, st muud kulukategooriad kui vabatahtlikud). Lisateave on esitatud igaaastases üldkogus – [selgitustega toetusleping, artikli 6 lõike 2 punkti A alapunkt 5](#).

Aruandlus ja maksmise kord

Aruandlus- ja maksekord on kindlaks määratud toetuslepingus (*andmeleht, punkt 4 ning artiklid 21 ja 22*).

Pärast toetuse allkirjastamist saate tavaliselt **eelmakse**, et alustada projektiga tööd (tavaliselt **80 %** maksimaalsest toetussummast; erandkorras väiksemad või puuduvad eelmaksed). Eelmakse tehakse 30 päeva pärast jõustumist/finantstagatis (kui see on nõutav) – olenevalt sellest, kumb kuupäev on hilisem.

Lõppmaks: Projekti lõpus arvutatakse teie lõplik toetussumma. Kui varasemate maksete summa ületab lõplikku toetussummat, palume teil (teie koordineerijal) vahe tagasi maksta (tagasinõudmine).

¹⁸ Komisjoni 10. aprilli 2019. aasta [otsus](#), millega lubatakse kasutada ühikuhindu vabatahtlike poolt meetme või tööprogrammi raames tehtud tööga seotud personalikulude deklareerimiseks (C(2019)2646).

¹⁹ Komisjoni [12. jaanuari 2021. aasta otsus](#), millega lubatakse kasutada ühikukulu reisi-, majutuse ja elamiskulude katteks meetme või tööprogrammi alusel 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistikuga (C(2021)35).

Kõikpostitused tehakse koordinaatorile.

 NB! Kui ühel teie konsortsiumi liikmetest on ELi (toetust väljastava asutuse või ELi muude asutuste) ees tasumata võlgnevusi, vähendatakse maksete suurust automaatselt. Sellised võlad tasaarvestatakse vastavalt toetuslepingus sätestatud tingimustele (*vt artikkel 22*).

Arvestage, et vastutate kogu tehtud töö ja teatatud kulude üle arvestuse pidamise eest.

Eelmaksetagatised

Kui nõutakse eelmaksetagatist, määratakse see kindlaks toetuslepingus (*andmeleht, punkt 4*). Summa määratakse toetuse ettevalmistamisel ja tavaliselt võrdub see teie toetuse eelmaksega või on sellest väiksem.

Tagatis peaks olema eurodes ja selle peaks välja andma ELi liikmesriigis asutatud tunnustatud pank/finantseerimisasutus. Kui olete asutatud ELi mittekuuluv riigis ja soovite esitada tagatise oma riigi pangalt/finantseerimisasutuselt, võtke meiega ühendust (seda võib erandkorras aktsepteerida, kui see pakub samaväärset tagatist).

Pangakontodel blokeeritud summasid EI võeta finantstagatisena arvesse.

Konsortsiumi puhul nõutakse tavaliselt koordinaatorilt eelmaksetagatist. Need tuleb esitada toetuse ettevalmistamise ajal, et teha eelmakse (skaneeritud koopia portaali kaudu JA originaal posti teel).

Kui meiega on kokku lepitud, võib pangatagatise asendada kolmanda isiku tagatisega.

Tagatis vabastatakse toetuse lõppedes vastavalt toetuslepingus (*artikkel 23*) sätestatud tingimustele.

Sertifikaadid

Sõltuvalt meetme liigist, toetussumma suurusest ja toetusesaajate liigist võidakse teilt nõuda mitmesuguste tõendite esitamist. Iga sertifikaadi tüübid, ajakavad ja künnised on kindlaks määratud toetuslepingus (*andmeleht, punkt 4 ja artikkel 24*).

Vastutuskord sissenõudmise puhul

Tagasinõudmiste vastutussüsteem sätestatakse toetuslepingus (*andmeleht punkt 4.4 ja artikkel 22*).

Toetusesaajate jaoks on see üks järgmistest:

- piiratud solidaarvastutus koos individuaalsete ülemmääradega – *iga toetusesaaja kuni* maksimaalse toetussummani
  - tingimusliksolidaarvastutus – *iga toetusesaaja kuni meetme maksimaalse toetussummani*
- või
- individuaalne finantsvastutus – *iga toetusesaaja ainult oma võlgade eest*.

Lisaks võib toetuse andja nõuda seotud üksuste solidaarset vastutust (koos toetusesaajaga).

Projekti elluviimisega seotud sätted

Intellektuaalomandi õigusi käsitlevad eeskirjad: *vt toetuslepingu näidis (artikkel 16 ja 5. lisa)*:

- tulemuste kasutamise õigus: Jah

Teavitamine, rahastamise levitamine ja nähtavus: *vt toetuslepingu näidis (artikkel 17 ja 5. lisa):*

- täiendav teavitamis- ja levitamistegevus: Jah

Muud eripärad

puudub

Mittevastavus ja lepingu rikkumine

Toetuslepingus (peatükk 5) on sätestatud meetmed, mida võime võtta, kui lepingut rikutakse (ja muudel mittevastavusjuhtudel).

i Lisateabe saamiseks vt [üldkogu – selgitustega toetusleping](#).

11. Kuidas taotlus esitada?

Kõik taotlused tuleb esitada otse veebis, kasutades rahastamis- ja hankeportaali elektroonilist taotlussüsteemi. Paberkandjal taotlusi EI võeta vastu.

Esitamine on **kaheetapiline protsess**:

a) **kasutajakonto loomine ja organisatsiooni**registreerimine

Taotlussüsteemi (ainus taotlusviis) kasutamiseks peavad kõik osalejad [looma EU Logini kasutajakonto](#).

Kui teil on EULogin-i konto tehtud, saate lisada [oma organisatsiooni](#) osalejate registrisse. Kui registreerimine on valmis, saate 9-kohalise osaleja tunnuskoodi (PIC).

b) **esitada ettepanek**

Elektroonilisse taotlussüsteemi pääseb teemalehe jaotise „Rahastuse ja [hangete otsing](#)“ kaudu (või kutsena saadetud konkursikutse korral kutsekirjas oleva lingi kaudu).

Esitage taotlus 4 osas järgmiselt.

- A osas on haldusteave taotlevate organisatsioonide kohta (tulevane koordinaator, toetusesaajad, seotud üksused ja assotsieerunud partnerid) ning taotluse kokkuvõtlik eelarve. Täitke see otse veebis.
- B osa (meetme kirjeldus) hõlmab taotluse tehnilist sisu. Laadige taotlussüsteemist alla kohustuslik Word-vormingus vorm, täitke see ja laadige üles PDF-failina.
- C osas on projekti täiendavad andmed. See täidetakse otse veebis.
- Lisad (*vt 5. jagu*). Laadige need üles PDF-vormingus (kohtade arvust olenevalt üks või mitu). Olenevalt failitüübist saab mõnikord üles laadida Exceli faili.

Taotlus peab vastama **lehekülgede piirangutele** (*vt punkt 5*); üleliigseid lehekülgi ei võeta arvesse.

Dokumendid tuleb taotlussüsteemis üles laadida **õige kategooria** alla, vastasel juhul võidakse taotlust pidada puudulikuks ja seega vastuvõetamatuks.

Taotlus tuleb esitada **enne konkursikutse tähtaega** (*vt punkt 4*). Pärast seda tähtpäeva süsteem suletakse ja taotlusi ei saa enam esitada.

Kui taotlus on esitatud, saate **e-kirjaga kinnituse** (koos taotluse kuupäeva ja kellaajaga). Kui Te seda kinnitavat e-kirja ei saa, tähendab see, et teie ettepanekut EI ole esitatud. Kui leiate, et see on tingitud taotlussüsteemi veast, peaksite viivitamata esitama kaebuse [IT kasutajatoe veebivormi](#) kaudu, selgitades asjaolusid ja lisades taotluse koopia (ja võimaluse korral kuvatõmmised, et näha, mis juhtus).

Protsesside ja menetluste üksikasjad on esitatud [veebikäsiraamatus](#). Veebijuhendis on ka lingid korduvatele küsimustele ja üksikasjalikud juhised elektroonilise teabevahetussüsteemi kohta.

12. Abi

Nii palju kui võimalik, **proovige leida vastuseid, mida vajate**, nii sellest kui ka muudest dokumentidest (meil on piiratud vahendid otsepäringute käsitlemiseks):

- [Veebijuhend](#)
- Teemalehel esitatud korduma kippuvad küsimused (konkursipõhised küsimused avatud konkursikutsetes; ei kohaldata meetmete puhul kutse alusel)
- [Portaali korduvad](#) küsimused (üldküsimused)

Külastage korrapäraselt ka teemalehekülge, sest postitame sinna konkursikutse ajakohastusi. (Kutsete korral võtame teiega otse ühendust, kui konkursikutset ajakohastatakse.)

Kontakt

Üsikküsimuste korral portaali teatamissüsteemi kohta võtke ühendust [IT kasutajatoega](#).

IT-valdkonda mitte puudutavad küsimused tuleks saata järgmisel e-posti aadressil: FACEA-CERV@ec.europa.eu või oma riigi kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste riiklik kontaktpunkt (vt [kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi veebisaiti](#)).

Palun märkige selgelt konkursikutse viide ja teema, millega teie küsimus on seotud (vt *tiitelleht*).

13. Oluline

OLULINE

- **Ärge oodake kuni lõpuni** – täitke oma taotlus piisavalt aegsasti enne tähtaega, et vältida viimase minuti **tehnilisi probleeme**. Viimasel hetkel taotluse esitamisel tekkida võivad *probleemid (nt ülekoormus jms)* on täielikult teie risk. Konkursikutse tähtaegu EI SAA pikendada.
- **Tutvuge** korrapäraselt portaali teemalehega. Postitame seal konkursikutse ajakohastusi ja lisateavet (projektikonkursi ja teemade ajakohastusi).
- **Rahastamis- ja hankeportaali elektrooniline teabevahetussüsteem** – taotluse esitamisega **nõustuvad** kõik osalejad kasutama elektroonilist teabevahetussüsteemi kooskõlas portaali [tingimustega](#).
- **Registreerimine** – enne taotluse esitamist peavad kõik toetusesaajad, seotud üksused ja assotsieerunud partnerid olema registreeritud osalejate [registris](#). Osaleja identifitseerimisnumber (osaleja kohta üks) on kohustuslik taotlusvormi sisestada.
- **Konsortsiumi rollid** **Konsortsiumi** loomisel peaksite mõtlema organisatsioonidele, mis aitavad teil saavutada eesmärgi ja lahendada probleeme.

Rollid tuleks määrata vastavalt projektis osalemise tasemele. Peamised osalejad peaksid osalema **toetusesaajate** või **seotud üksustena**; muud üksused võivad osaleda assotsieerunud partnerite, alltöövõtjate ja mitterahalist toetust andvate kolmandate isikutena. **Assotsieerunud partnerid** ja mitterahalise osalusega kolmandad isikud peaksid kandma oma kulud ise (nad ei ole ELi rahastuse ametlikud saajad). **Allhanked** peaksid tavaliselt moodustama piiratud osa ja neid peavad teostama kolmandad isikud (mitte üks toetusesaajatest/seotud üksustest). Allhankeid, mis ületavad 30 % kõigist rahastamiskõlblikest kuludest, peab taotluses põhjendama.

- **Koordinaator** – mitme toetusesaajaga toetuste puhul osalevad toetusesaajad konsortsiumina (toetusesaajate rühmana). Nad peavad valima koordinaatori, kes vastutab projektijuhtimise ja koordineerimise eest ning esindab konsortsiumi toetuse andja ees. Ühe toetusesaajaga toetuste puhul, on üksik toetusesaaja automaatselt koordinaator.
- **Seotud üksused** – taotlejad võivad osaleda koos seotud üksustega (st toetusesaajaga seotud üksused, kes osalevad meetmes toetusesaajatega sarnaste õiguste ja kohustustega, kuid ei allkirjasta toetust ega saa seega ise toetusesaajateks). Nad saavad osa toetusrahast ja peavad seetõttu vastama kõigile konkursikutse tingimustele ja olema kinnitatud (nagu toetusesaajad); kuid neid ei võeta konsortsiumi koosseisu (kui neid on) minimaalsete rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide täitmisel arvesse võetud.
- **Assotsieerunud partnerid** – taotlejad võivad osaleda koos assotsieerunud partneritega (st partnerorganisatsioonidega, kes osalevad meetmes, kuid kellel ei ole õigust saada toetust). Nad osalevad ilma rahastamiseta ja seetõttu ei ole neid vaja valideerida.
- **Konsortsiumileping** – praktilistel ja õiguslikel põhjustel on soovitatav kehtestada sisekord, mis võimaldab Teil tegeleda erandlike või ettenägematute asjaoludega (igal juhul, isegi kui see ei ole toetuslepingu kohaselt kohustuslik). Konsortsiumikokkulepe annab teile ka võimaluse jagada toetusraha ümber vastavalt oma konsortsiumisisestele põhimõtetele ja parameetritele (näiteks võib üks toetusesaaja määrata oma toetusraha teisele toetusesaajale). Seega võimaldab konsortsiumikokkulepe teil kohandada ELi toetust vastavalt teie konsortsiumi sisevajadustele ja võib aidata kaitsta teid ka vaidluste korral.

- **Projekti tasakaalustatud eelarve)** – toetustaotlused peavad tagama projekti tasakaalustatud eelarve ja piisavad muud vahendid projekti edukaks rakendamiseks (*nt omapanus, meetmest saadav tulu, kolmandate isikute rahaline osalus jne*). Teil võidakse paluda vähendada oma hinnangulisi kulusid, kui need ei ole rahastamiskõlblikud (sh liigsed).
- **Lõpetatud/käimasolevad projektid** – juba lõpuleviidud projektide ettepanekud lükatakse tagasi; juba alustatud projektide ettepanekuid hinnatakse iga juhtumi puhul eraldi (sel juhul ei saa hüvitada kulusid seoses tegevusega, mis toimus enne projekti alguskuupäeva/ettepaneku esitamist).
- **Kasumi taotlemist keelav reegel**– toetused EI tohianda kasumit (st tulude ülejääk + ELi toetus kulude suhtes). Seda kontrollitakse projekti lõpus.
- **Rahastamise kumuleerimist ei toimu/topelrahastamist**– on rangelt keelatud kumuleerida ELi eelarvest eraldatavaid vahendeid (välja arvatud ELi sünergiameetmete raames). Väljaspool selliseid sünergiameetmeid võib iga konkreetne meede saada ELi eelarvest ainult ühe toetusesaaja toetust ning kuluartikleid võib mitte mingil juhul deklareerida kahe ELi toetusena. Kui soovite siiski saada kasu erinevatest ELi rahastamisvõimalustest, tuleb projektid kavandada erinevate meetmetena, selgelt piiritletud ja iga toetuse puhul eraldi (ilma kattumisteta).
- **Kombineerimine ELi tegevustoetustega** – kombineerimine ELi tegevustoetustega on võimalik, kui projekt jääb tegevustoetuse tööprogrammist välja ja te veendute, et kuluartiklid on teie raamatupidamises selgelt eraldatud ja EI OLE deklareeritud kaks korda (vt [iga-aastane üldkoogu – selgitustega toetusleping, artikli 6 lõike 2 punkt E](#)).
- **Mitu taotlust** – taotlejavoib esitada sama projektikonkursi raames *eri* projektide kohta rohkem kui ühe taotluse (ja saada neile rahalisi vahendeid).

Organisatsioonid võivad osaleda mitmes taotluses.

KUID: kui *väga sarnaste* projektide kohta on mitu ettepanekut, võetakse vastu ja hinnatakse ainult ühte taotlust; taotlejatel palutakse ülejäänud isikud tagasi võtta (või lükatakse tagasi).
- **Uuesti esitamine** – ettepanekuid võib muuta ja uuesti esitada kuni esitamise tähtajani.
- **Tagasilükkamine** – taotluse esitamisega nõustuvad kõik taotlejad käesolevas hankedokumentis (ja selles viidatud dokumentidega) esitatud konkursikutse tingimustega. Taotlused, mis ei vasta kõigile konkursikutse tingimustele, **lükatakse tagasi**. See kehtib ka taotlejate kohta: Kõik taotlejad peavad vastama kriteeriumidele; kui keegi neist seda ei tee, tuleb see asendada või kogu ettepanek tagasi lükata.
- **Tühistamine** – võib olla asjaolusid, mis võivad nõuda kõne tühistamist. Sel juhul teavitatakse teid telefoniga või teema ajakohastuse kaudu. Palume arvesse võtta, et tühistamine ei anna õigust hüvitamisele.
- **Keel** – Te saate esitada oma taotluse mis tahes ELi ametlikus keeles (projekti kokkuvõtte/kokkuvõtte peaks siiski alati olema inglise keeles). Efektivsema töökorralduse huvides soovime tungivalt kasutada kogu taotluses inglise keelt. Kui vajate konkursikutse dokumente mõnes muus ELi ametlikus keeles, esitage taotlus 10 päeva jooksul pärast konkursikutse avaldamist (kontaktandmed on *esitatud punktis 12*).

- **Läbipaistvus** – kooskõlas [ELi finantsmääruse](#) artikliga 38 avaldatakse teave antud ELi toetuste kohta igal aastal Euroopa [veebisaidil](#).

See hõlmab järgmist:

- toetusesaajate nimed;
- toetusesaajate aadressid
- eesmärk, milleks toetust eraldati
- maksimaalne antud toetussumma.

Avaldamisest saab erandkorras loobuda (asjakohaselt põhjendatud taotlusega), kui on risk, et avalikustamine võib ohustada teie õigusi ja vabadusi tulenevalt Euroopa Liidu põhiõiguste hartast või kahjustada teie ärihuve.

- **Andmekaitse** – käesoleva konkursikutse raames esitatud ettepanek hõlmab isikuandmete kogumist, kasutamist ja töötlemist. Neid andmeid töödeldakse kooskõlas kohaldatava õigusraamistikuga. Neid töödeldakse üksnes teie taotluse hindamiseks, toetuse edasiseks haldamiseks ja vajaduse korral programmi järelevalveks, hindamiseks ning teabevahetuseks. Üksikasjad on esitatud rahastamis- ja [hankeportaali isikuandmete kaitse põhimõtetes](#).